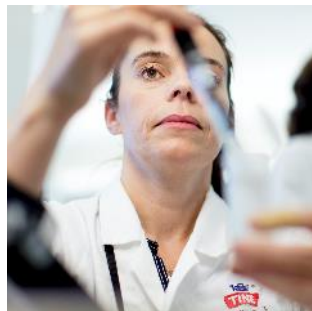
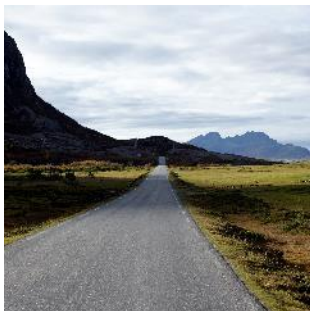
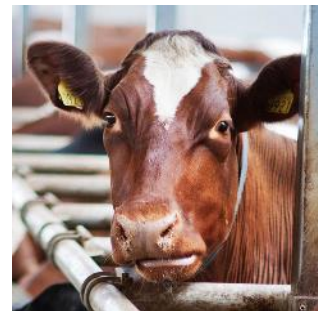

**DETTE ER TINE SA
NMBU oktober 2018**

SAMMEN SKAPER VI
EKTE
MATOPPLEVELSER
FOLK VIL HA

– I NÆRT SAMSPILL MELLOM NATUR, LANDBRUK OG
MARKED

NOEN NØKKELTALL

RESULTATUTVIKLING I 2017

Omsetning 22 511 millioner kroner

Driftsresultat 1537 millioner kroner

INDUSTRI I NORGE

31 meierier

2 sentrallagre

14 terminaler

Hel- og deleide datterselskaper

Anlegg i USA, Irland, UK, Sverige

ANSATTE

Over 5000

EIERE

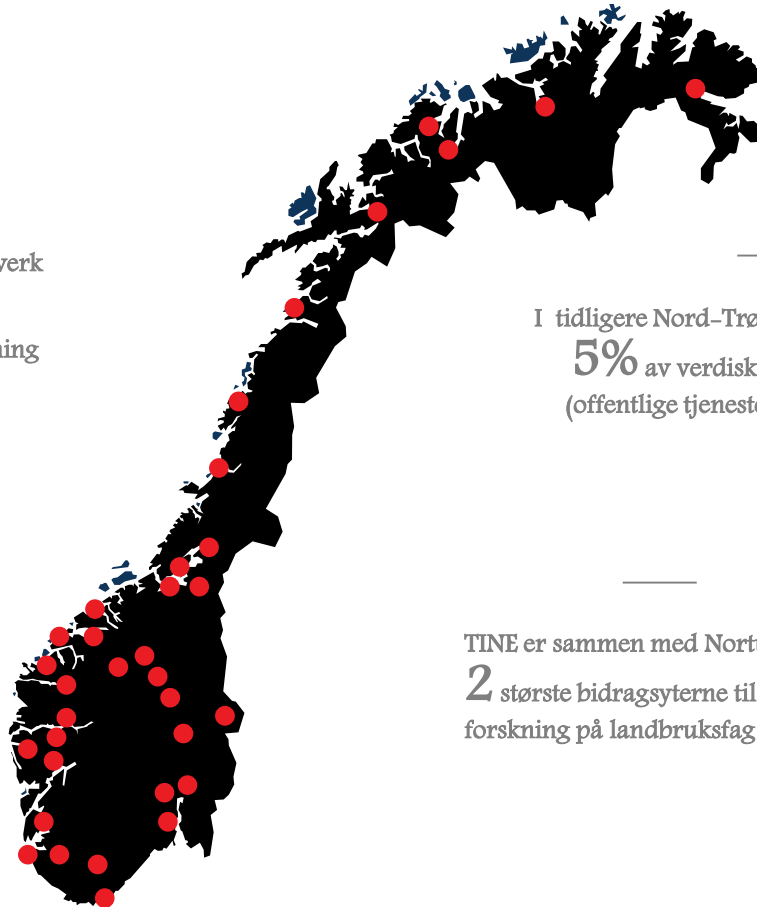
Over 10 000 (ku og geit)

Råvare levert (melk – ku og geit)

1433,8 millioner liter

Bidrar til **25 000** årsverk
over hele landet og
20 milliarder i verdiskapning
for samfunnet (2016)

Kjøper inn varer og tjenester fra
leverandør- og serviceindustri for
5,3 milliarder kroner (2016)

I tidligere Nord-Trøndelag står TINE for
5% av verdiskapningen i fylket
(offentlige tjenester unntatt)(2016)

TINE er sammen med Nortura de
2 største bidragsyterne til
forskning på landbruksfag i Norge

Her er TINE representert gjennom samarbeidspartnere/datterselskap

TINE PRODUSERER MAT TIL ALLE ALDRE OG LIVSFASER

ELDRE OG SYKE

BARN

UTEN TILSATT
SUKKER

REDUSERT FETT

Mat for eldre

Sunnere seniorer

Produktinnovasjon

Tjenesteinnovasjon

DIREKTE DISTRIBUTJON

BEST FOR FORBUKER

KORTEST VEI
FRA GÅRD TIL BORD

INTERNASJONAL

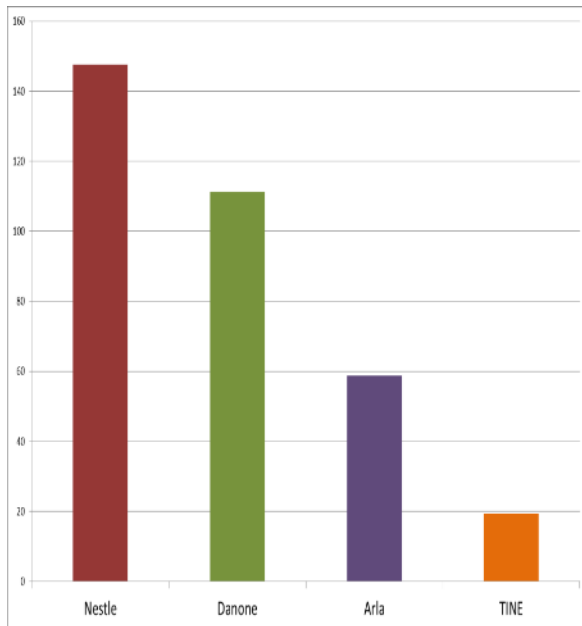
OMSETNING I MNOK 2017

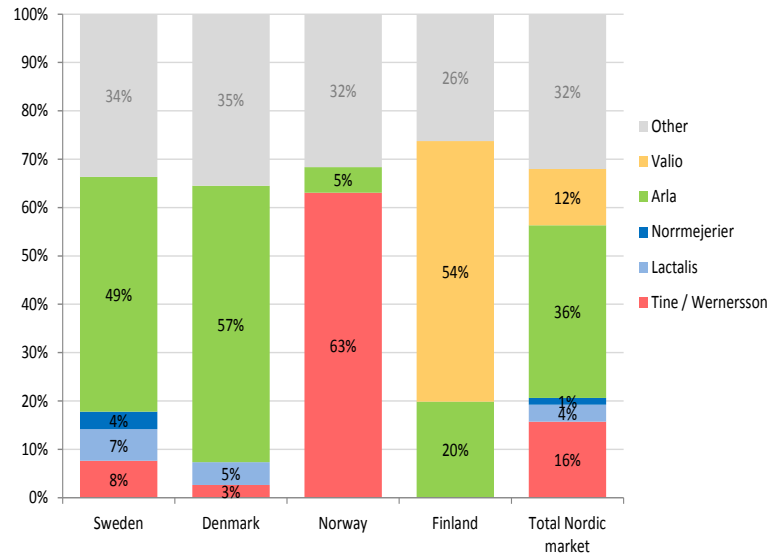
MNOK	TINE BRANDS	OTHER BRANDS	TOTAL
USA	767	600	1367
AUSTRALIA	150	2	152
CANADA	105	14	119
UK	70	373	443
SWEDEN/DENMARK	84	768	852
GERMANY	23	0	23
OTHERS	2	41	44
TOTAL SALES	1201	1799	3000

Stor i Norge – liten i verden

Omsetning

Markedsandeler ost i Norden

Datterselskaper

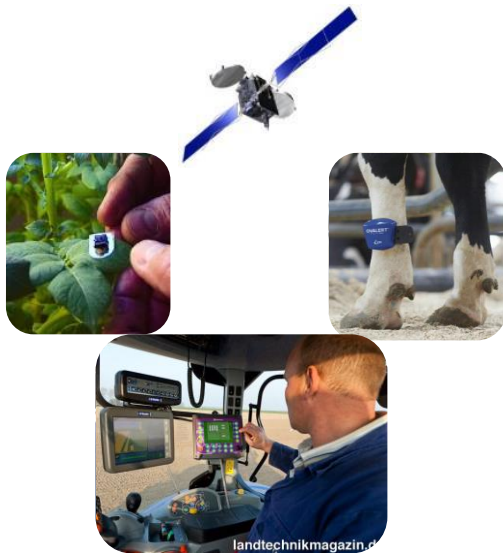

Biologi og teknologi - i en digital framtid

Tunge tekno-trender

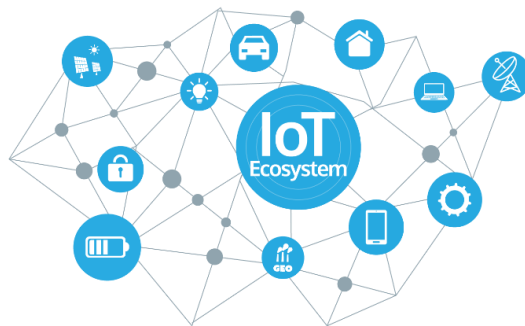

Sensorer koster «ingenting»

Vi kan måle alt, hele tiden

Alle ting er koblet til internett

Vi kan samle alle data

Ubegrenset datakapasitet

Vi kan regne på alt

Optimalisering - Status

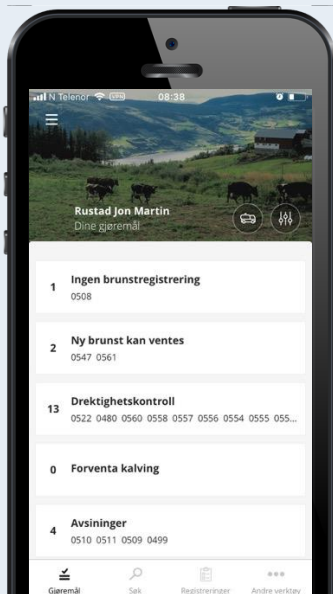
Enkle prosesser
Nær optimum

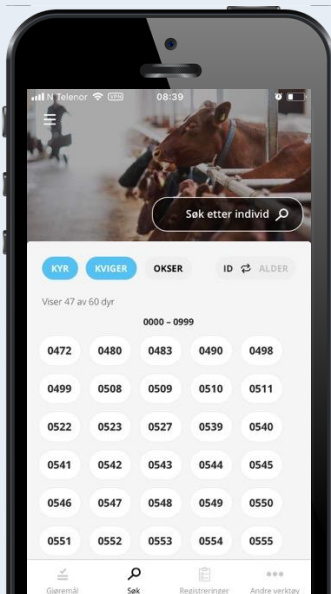
Vanskelige prosesser
Langt fra optimum

Fra datainnsamling til effektiv styring

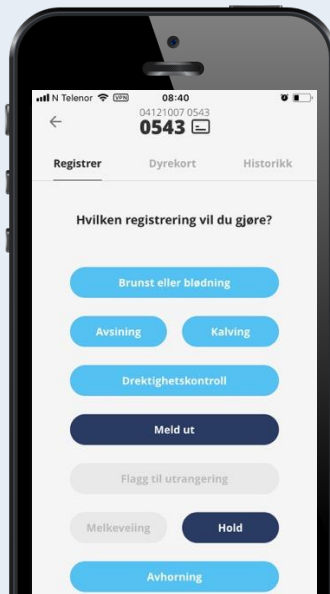
Gjennom TINE Mobil Assistent får produsenten enkelt en oversikt over dagens gjøremål

Produsenten får oversikt over besetningen gjennom ID, alder og søk

Produsenten kan gjøre registreringer, se dyrekort og historikk for hvert enkelt individ

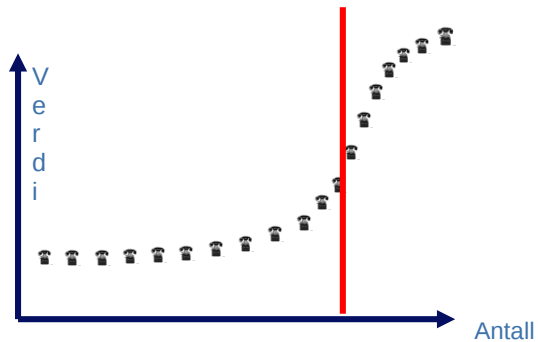
Produsenten får resultatet av hver melkelevering med mengde og kvalitetstall direkte i appen

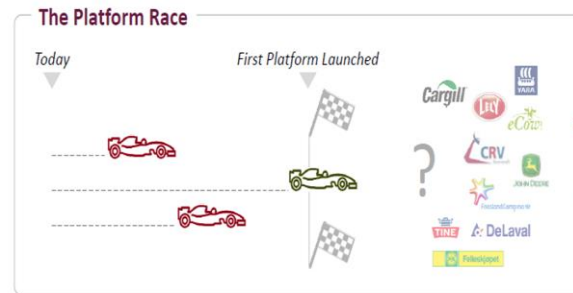
Kriterier for å lykkes

Kritisk masse

Hastighet

Internasjonalisering

Tillit

Muligheter

Optimalisering

- Produktivitet
- Klimaavtrykk

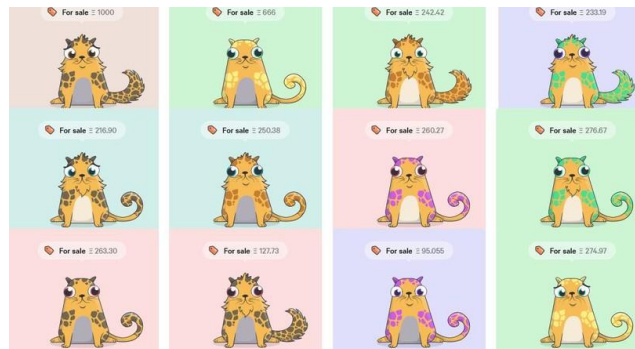
Differensiering

Sporbarhet

- Matsikkerhet
- Forbrukernytte

Nye inntektstrømmer

TINE og Felleskjøpet satser sammen

DN Dagens Næringsliv Meny D2 Magasinet Dagens avis Kjøp DN Logg inn

Teknologi

Tine og Felleskjøpet satser på kunstig landbruksintelligens

- Hittil har vi erstattet arbeidskraft, nå erstatter vi tankekraft, sier Johnny Ødegård i Tine. Sammen med Felleskjøpet vil meierikjempen eksportere norsk kunstig landbruksintelligens.

8 min Publisert: 25.06.18 – 07:56 Oppdatert: 3 måneder siden

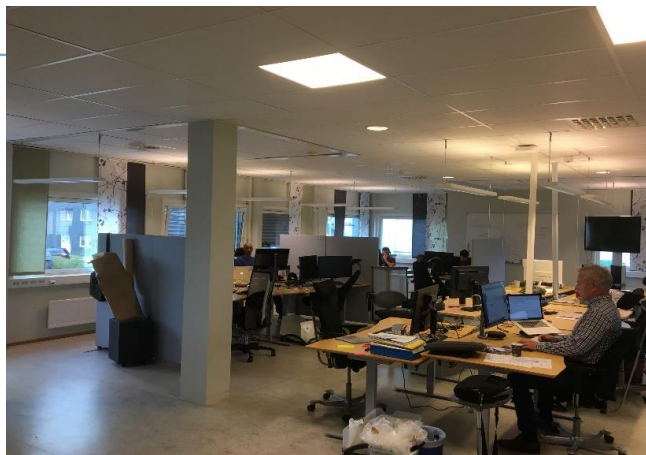
Norske data om landbruket kan bli eksportvare, og prises til 300 millioner kroner. Her er divisjonsdirektør Trond Fidje (til venstre) i Felleskjøpet Agri og Johnny Ødegård, konserndirektør med ansvar for rådgivning på besøk ved NMBU på Ås. (Foto: Elin Høyland)

Jonas Blich Bakken Følg meg

Roboter står for helautomatisk melking av kyrne i 2000 av 8000 fjøs. Sammen med melken samles det strøe strømmer med data, som det nå skal bli eksportbusiness av.

PDF Facebook Twitter

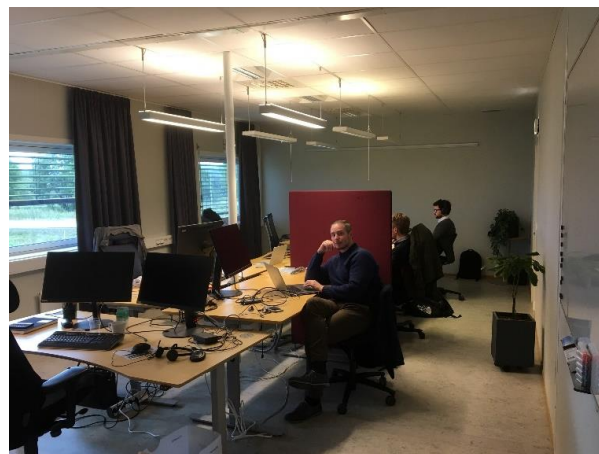
OpenFarm team

OpenFarm team

360 team

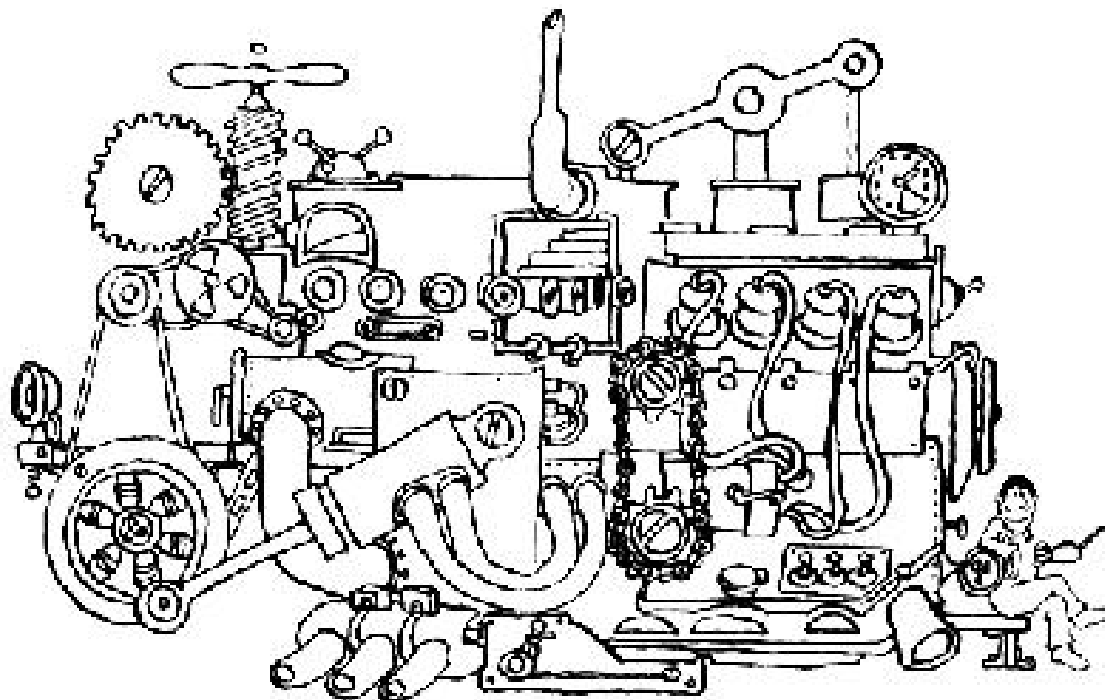
ML team

Bonden eier dataene – og Mimi

Markedsordning for melk sett fra Østfold...

Prinsippskisse av en enkeltvirkende markedsregulator uten gyro-heng eller overliggende politikk-akselerator

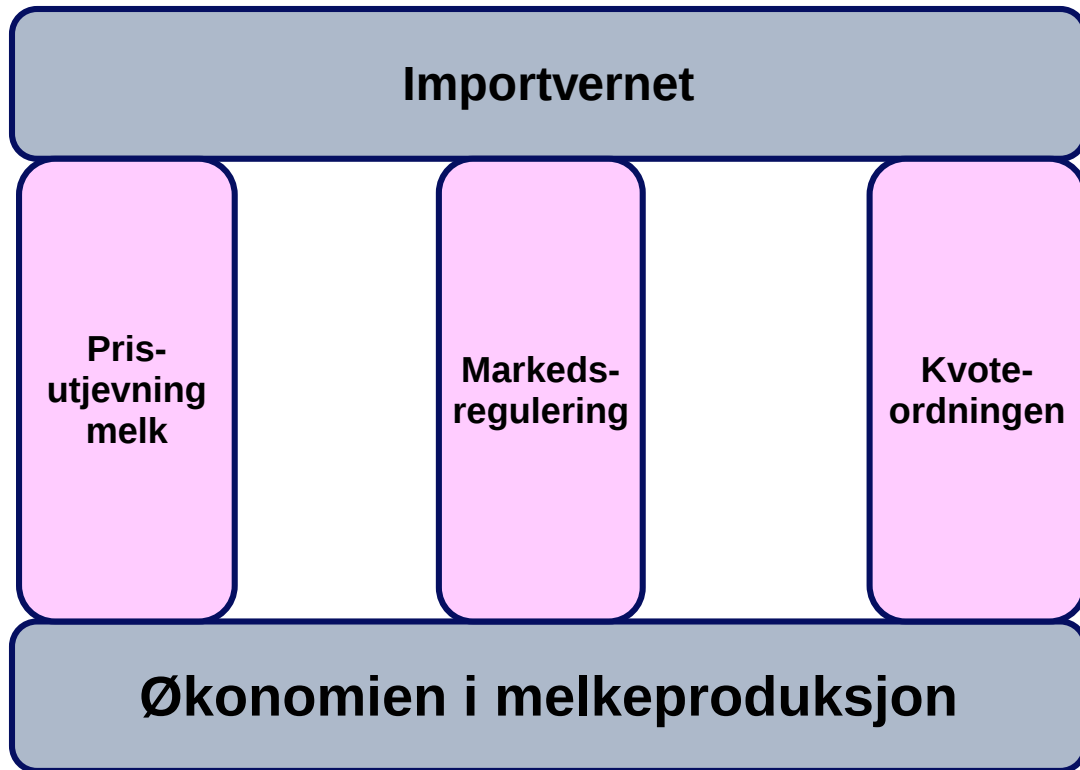

Verktøykassa

- tilskudd
- avgifter,
- skattelettelser,
- investeringsstøtte,
- prisstøtte ,
- arealstøtte,
- dyrestøtte
- arbeidskraftstøtte,
- lovreguleringer,
- monopoler,
- eksportstøtte ,
- boplikt, konsesjonskrav
- osv osv

Grunnmuren i melkepolitikken

**Import av meierivarer
WTO
EU/EØS
Frihandelsavtaler
Stortinget**

Importvernet svekkes gradvis

Vanlig melk:

Tollsats 388 % (ca 15 kr pr kg)
Var tidligere 4,46 kr pr kg

Smaksatt melk:

Tollsats 2,12 NOK pr kg
RÅK-vare, ingen prosenttoll

NorgesGruppen lanserer egen meieriserie

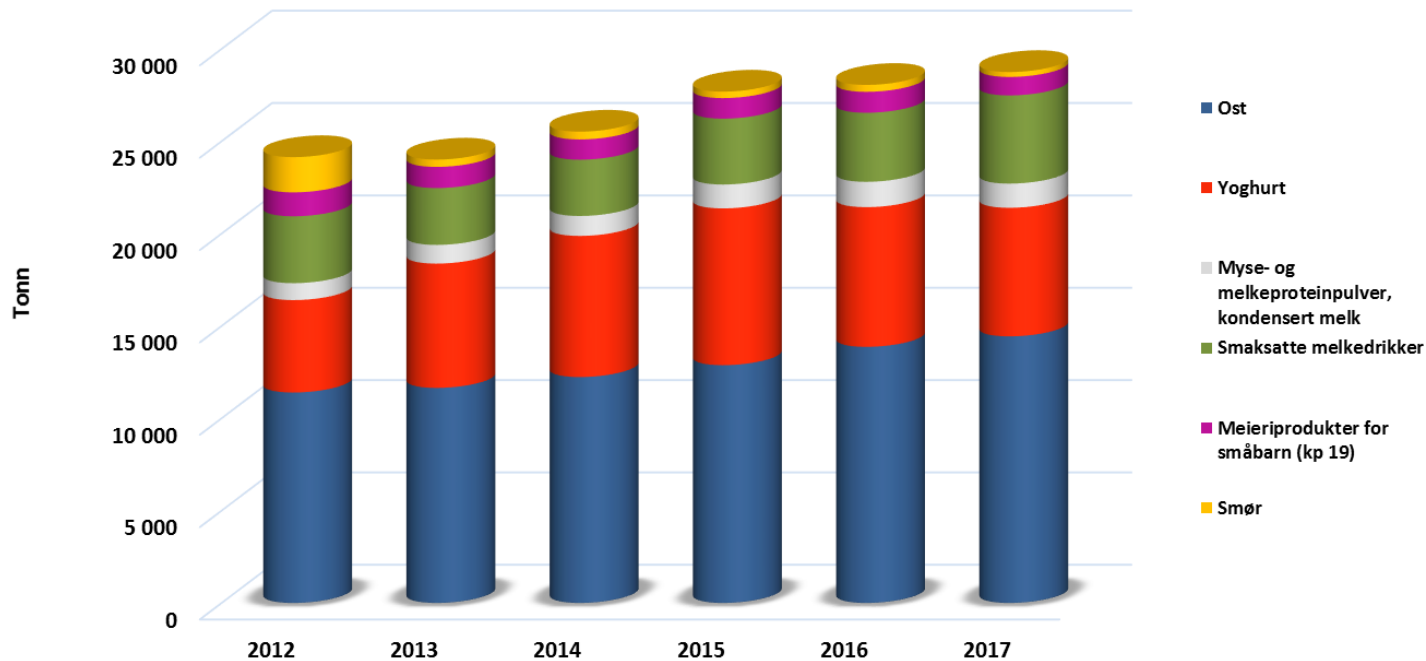
Pressemelding • 09-09-2014 22:55 CEST

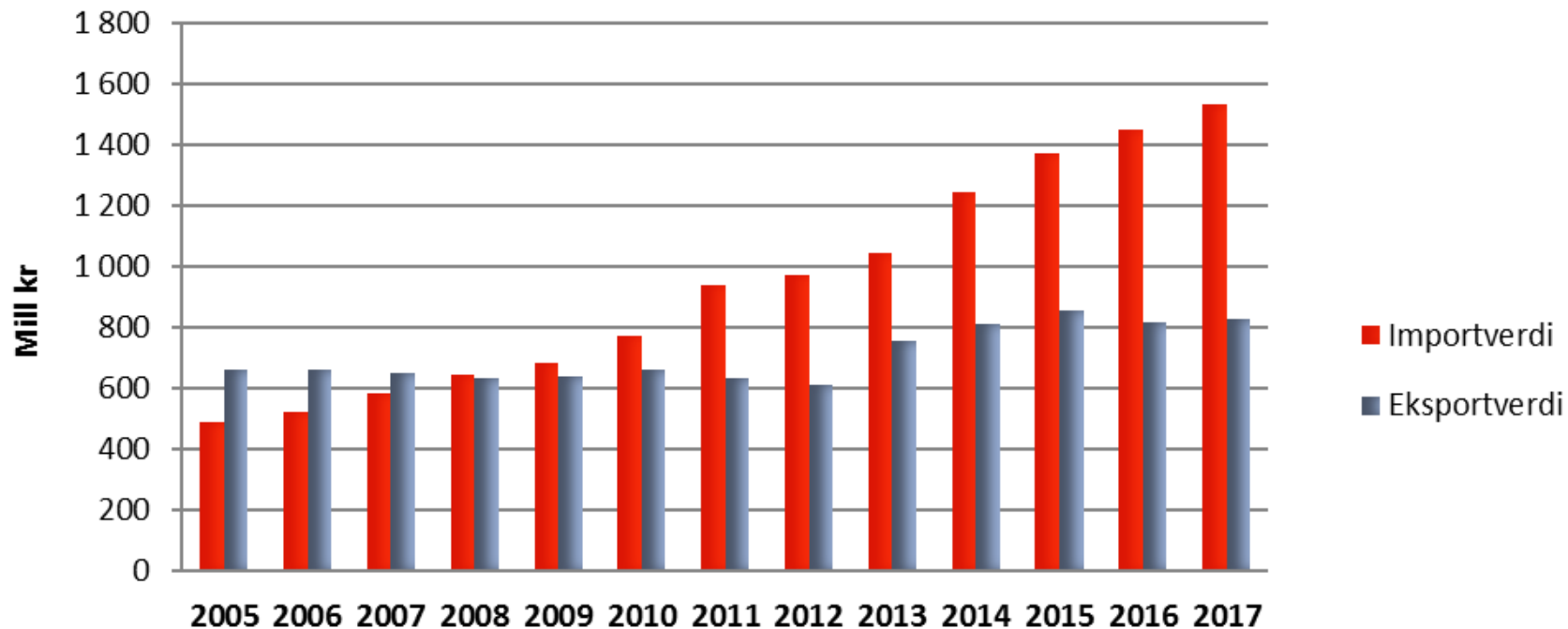
15. september ser en flunkende ny produktserie dagens lys i NorgesGruppens butikker. Under merkenavnet Eldorado vil kundene for første gang også finne meieriprodukter.

Importutvikling for de mest sentrale

Årlig import av sentrale meierivarer

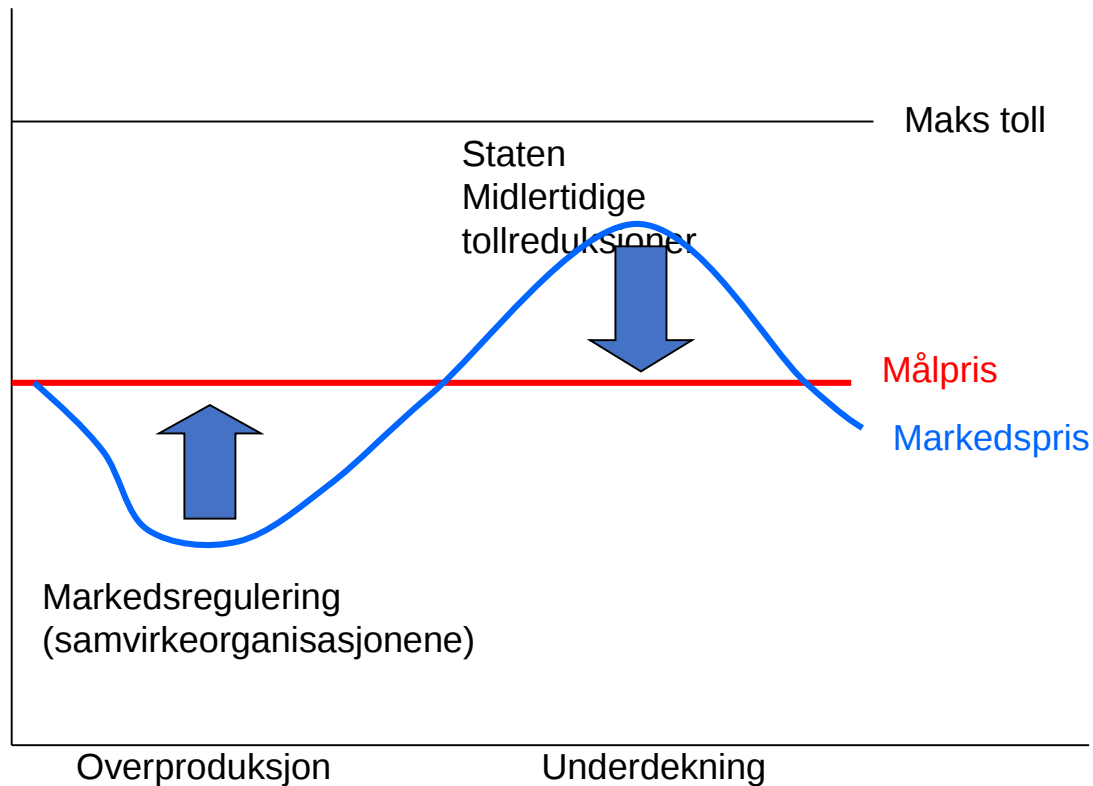

Import og eksport av meieriprodukter*

*Meieriprodukter: kp 0401-0406, 1901.1010, 2105.0010/20, 2202.9030, 2309.9095, 3501.1000/9010 og 3502.2010/20/90

Markedsregulering - teori

Melk er ferskvare

- ✓ Svært kort holdbarhet uten
bearbeiding
- ✓ Stor andel omsettes som ferskvare

Lang «ledetid»

september 2013

juni 2014

juni 2016

En kontinuerlig melkestrøm

- ✓ Må ta vare på melka hver dag, hele året

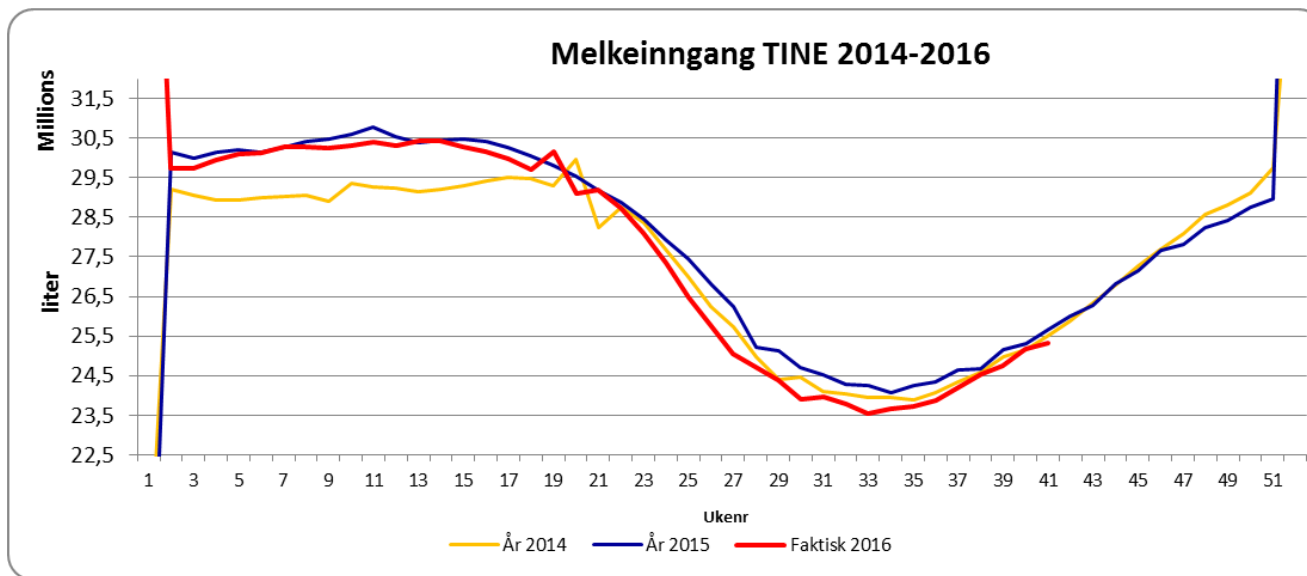
«Hele» melka må brukes

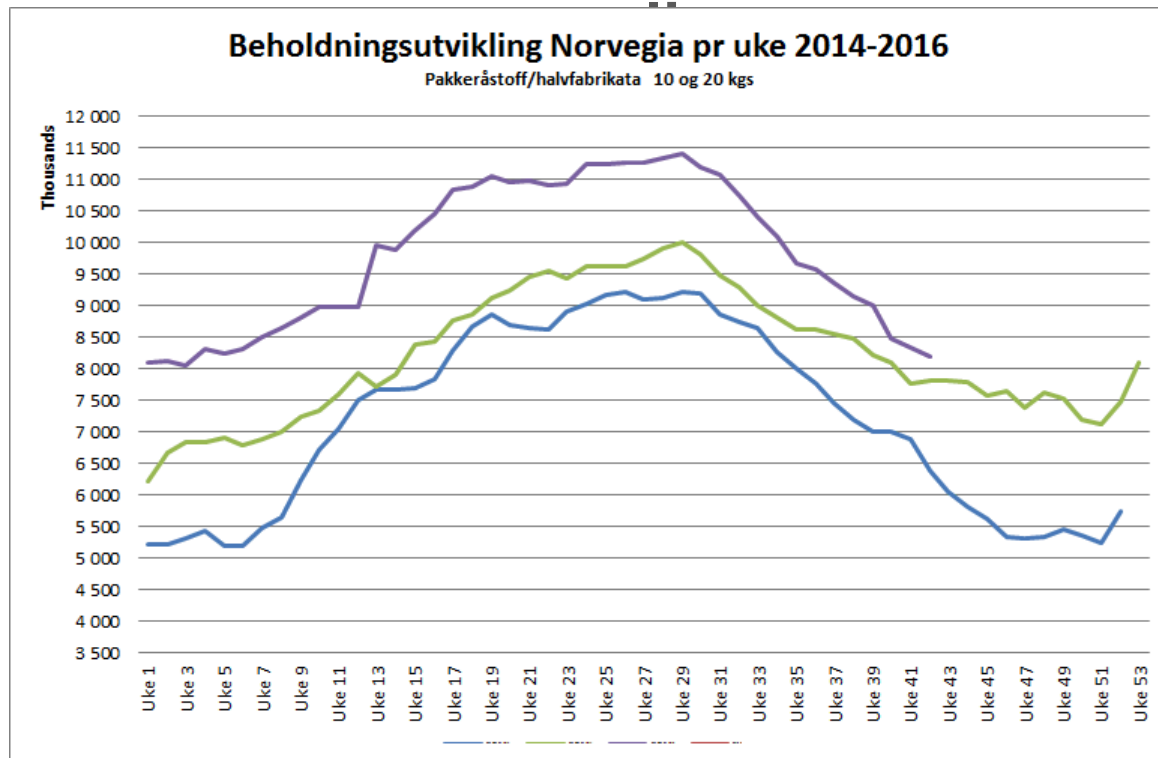
20 liter melk

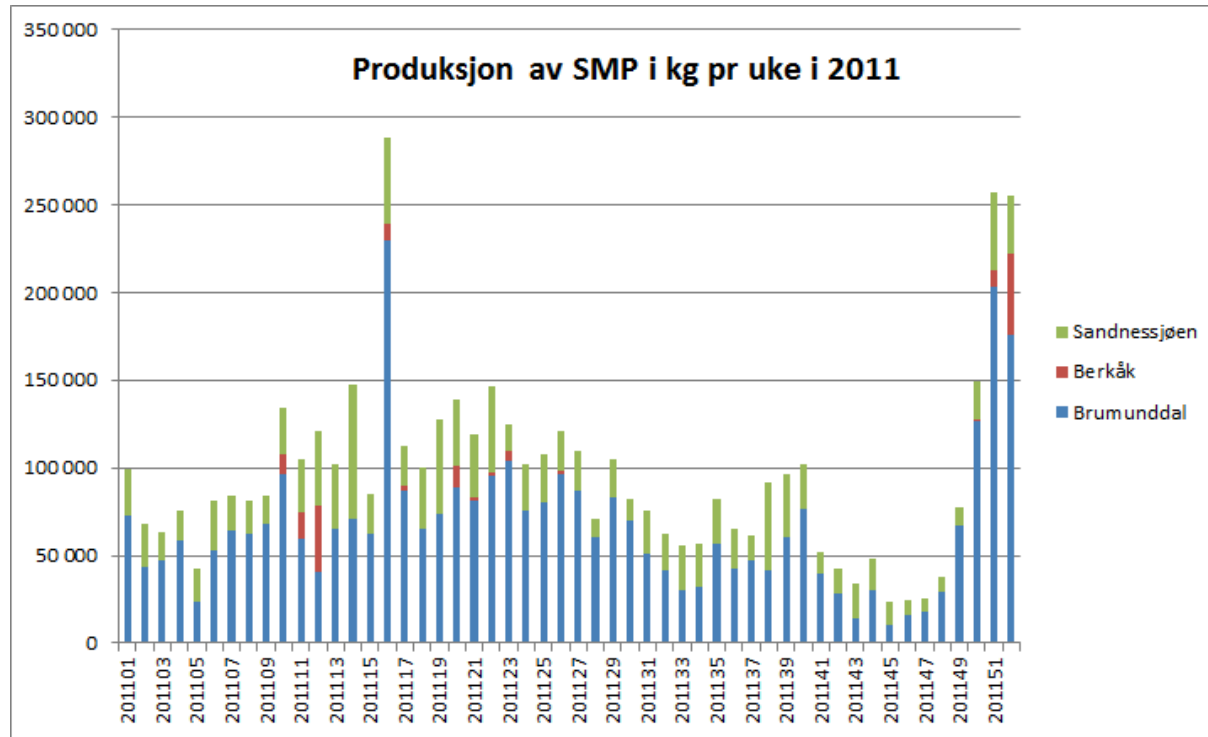
Melkeinngang

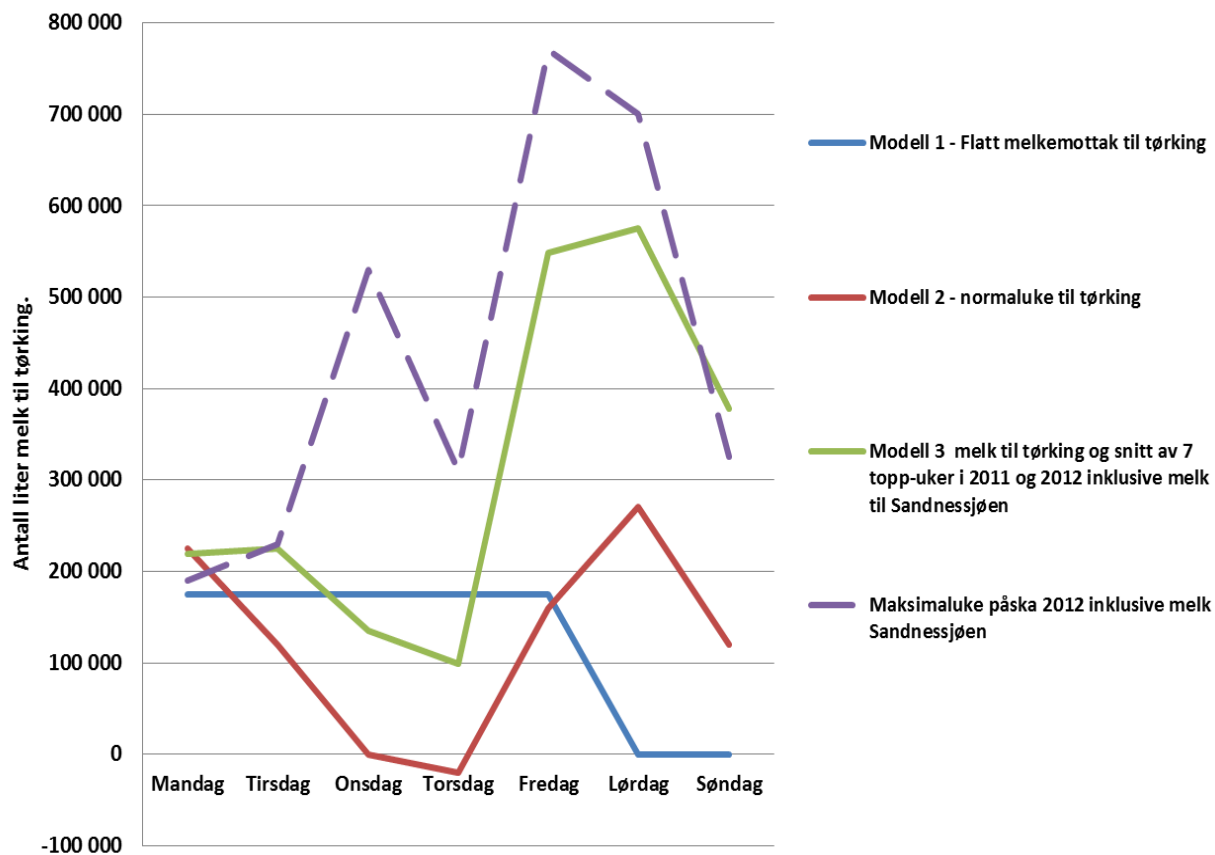
Produksjon av ost må tilpasses tilgangen på

Produksjon av skummetmelkpulver i 2011

Modell 1, 2 og 3 - samt maksuke (påske 2012) - der modell 3 og maksuke er inklusive melk inn til Sandnessjøen for tørking.

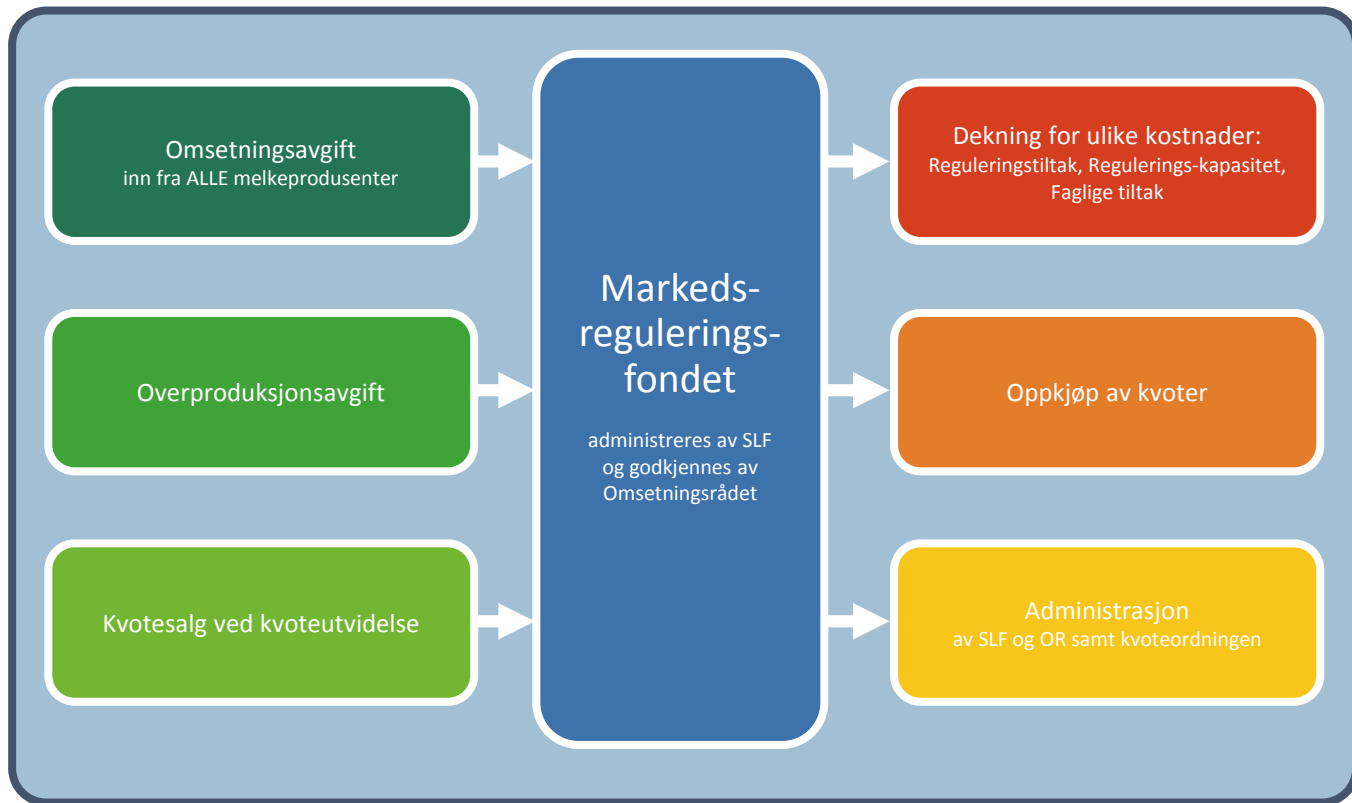
Følsom for frakt

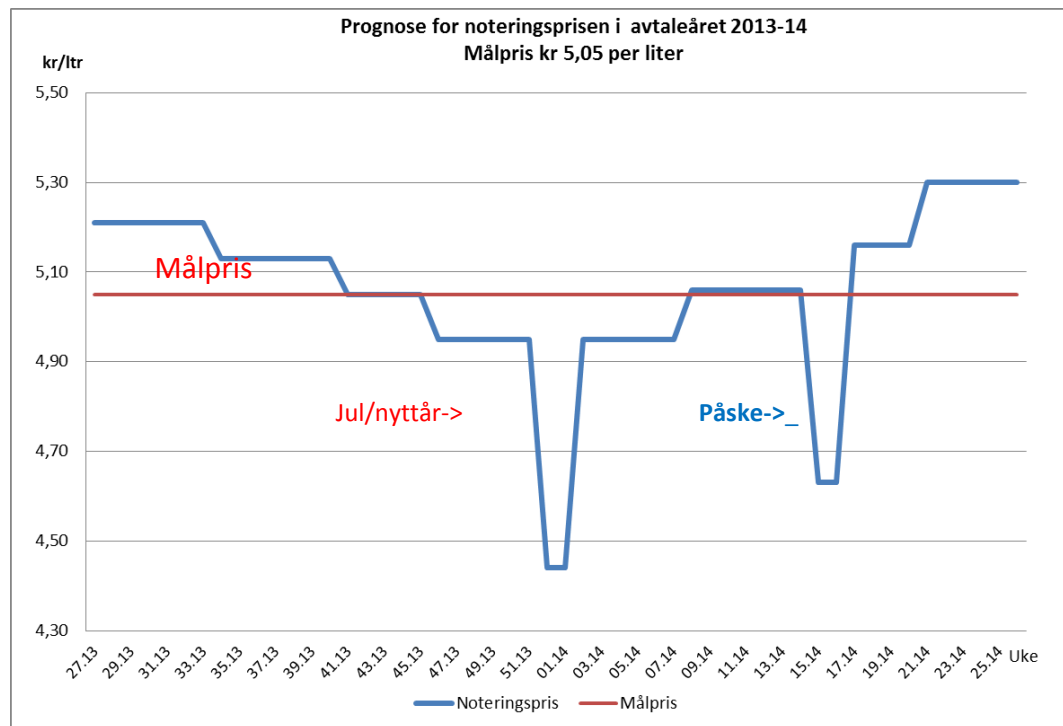

Umulig å regulere markedet med røvereimport

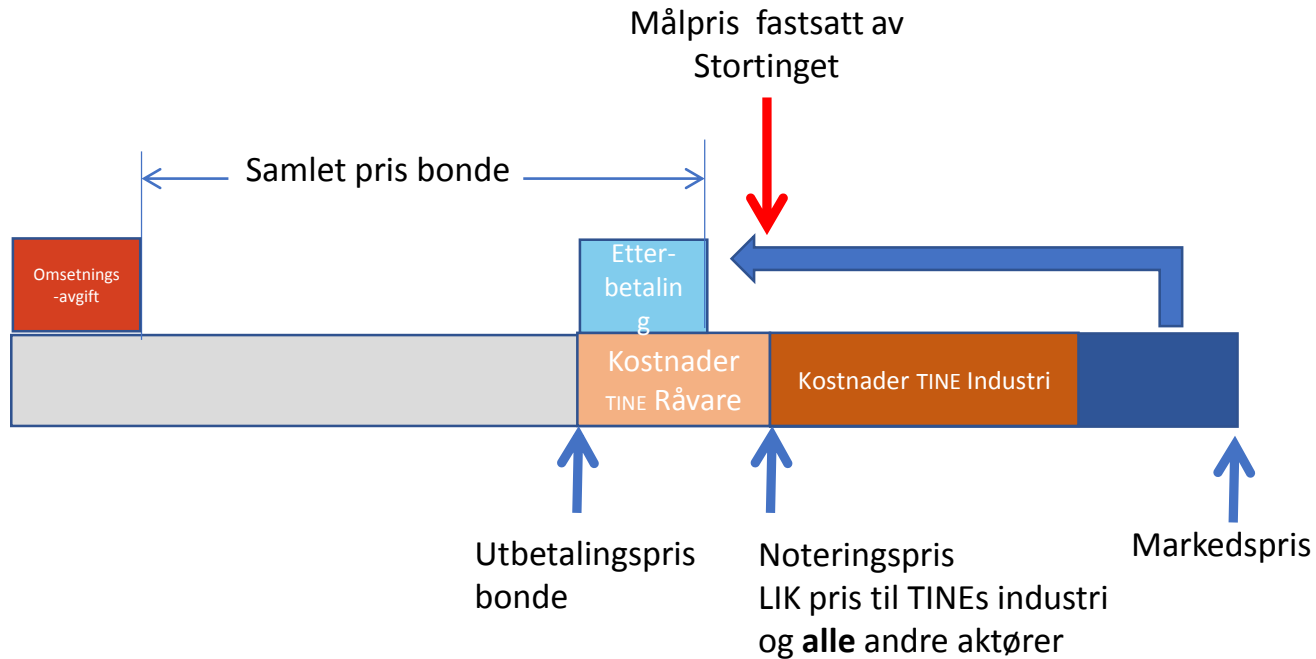

Finansiering av markedsregulering

Priser og økonomi

Prisutjevning

- Utjevning av lønnsomhet ved ulike melkeanvendelse
- Utjevning av inntransportkostander
- Konkuransepolitikk
- Ymse

Tabell 1: Fra gjeldende til nye satser i pris- og biproduktgruppene (kr/liter)*

	Gjeldende satser	Endring	Nye satser fra 1. juli 2018
Prisgruppe 1 (sure smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet)	0,00	0,00	0,00
Prisgruppe 2 (ikke smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet)	1,92	0,02	1,94
Prisgruppe 3 (søte smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet)	0,00	0,00	0,00
Prisgruppe 4 (ferske oster unntatt mysoster dagligvaremarkedet)	0,00	0,00	0,00
Prisgruppe 5 (modnede oster og mysoster dagligvaremarkedet)	-0,29	0,02	-0,27
Prisgruppe 6 (geitemelksprodukter dagligvaremarkedet)	-0,29	0,02	-0,27
Prisgruppe 7 (tørmelk og kasein)	-0,94	0,04	-0,90
Prisgruppe 8 (flytende melkeprodukter industrimarkedet)	-0,95	0,04	-0,91
Prisgruppe 9 (ferske oster unntatt mysoster industrimarkedet)	-0,95	0,04	-0,91
Prisgruppe 10 (modnede oster og mysoster industrimarkedet)	-1,06	0,04	-1,02
Prisgruppe 11 (geitemelksprodukter industrimarkedet)	-0,95	0,04	-0,91
Prisgruppe 12 (oster og geitemelksprodukter merkevareeksportmarkedet)	-0,84	0,02	-0,82
Biproduktgruppe 1 (kremfløteprodukter dagligvaremarkedet)	13,57	0,00	13,57
Biproduktgruppe 2 (smørprodukter dagligvaremarkedet)	-4,28	0,50	-3,78
Biproduktgruppe 3 (smørprodukter industrimarkedet)	-6,87	0,70	-6,17
Biproduktgruppe 4 (mysostprodukter dagligvaremarkedet)	2,22	0,00	2,22
Biproduktgruppe 5 (mysostprodukter industrimarkedet)	2,22	0,00	2,22
Biproduktgruppe 6 (produkter med kjernemelk)	0,00	0,00	0,00

*positive tall er avgift. negative tall er tilskudd

PU avlaster jordbruksoppgjøret

Tabell 1: Felleskostnader i

	Prognose melkevolum 13/14 (1000 liter)	Kostnader 1.7.13 (i 1000 kr)
Felleskostnader og -inntekter		
Sum biprodukter	1 551 710	-338 728
Sum innfrakt *)	1 551 710	479 500
Sum distr.tillegg N-Norge (13 øre/l)	1 551 710	7 500
Sum distr.tillegg skolemelk (17 øre/l)	1 551 710	3 200
Sum distr.tillegg Q-meieriene (50 øre/l)	1 551 710	39 000
Sum kapitalgodtgjørelse	1 551 710	26 700
Generell korreksjon (27 øre/l)	1 551 710	62 600
Avkorting generell korreksjon	1 551 710	-600
Sum administrasjonskostnader	1 551 710	9 800
Likvidetsendring	1 551 710	-31 034
Sum netto felleskostnader	1 551 710	257 938

Konkurransopolitiske tiltak

01.07.2014

Tiltak	Sats
Redusert avgift /økt tilskudd	27 øre
Distribusjonstillegg for flytende melkeprodukter (kun Q-meieriene)	50 øre
Volum distribusjonstilskudd	Inntill 100 millioner liter (50 mill kroner)
Særskilt kapitalgodtgjørelse	Snitt av tines etterbetaling tre siste år + 5 øre

Kvoteordningen

Opprinnelig formål:

- Unngå overproduksjon for å sikre inntekter i melkeproduksjon

Tillegg

- Styre strukturutviklingen
- Styre regional fordeling av melkeproduksjon

Leveransegruppe	Hele 2012	Leverert i % av total melke- mengde
1: 0-60	66,4	4,6 %
2: 60-80	78,0	5,4 %
3: 80-100	115,8	8,0 %
4: 100-120	140,9	9,7 %
5: 120-160	244,4	16,8 %
6: 160-200	171,8	11,8 %
7: 200-300	242,8	16,7 %
8: 300-400	163,7	11,3 %
9: Over 400	230,1	15,8 %
Sum	1 453,9	100,0 %

Melkebørs

er ikke logget
n. [Logg inn](#)

[Førstesiden](#)
[Kjøp & salg](#)
[Registrer deg](#)
[Statistikk](#)
[Skjema](#)
[Om melkebørs](#)
[Kontakt oss](#)

Bytt til
Leie eller
leie ut

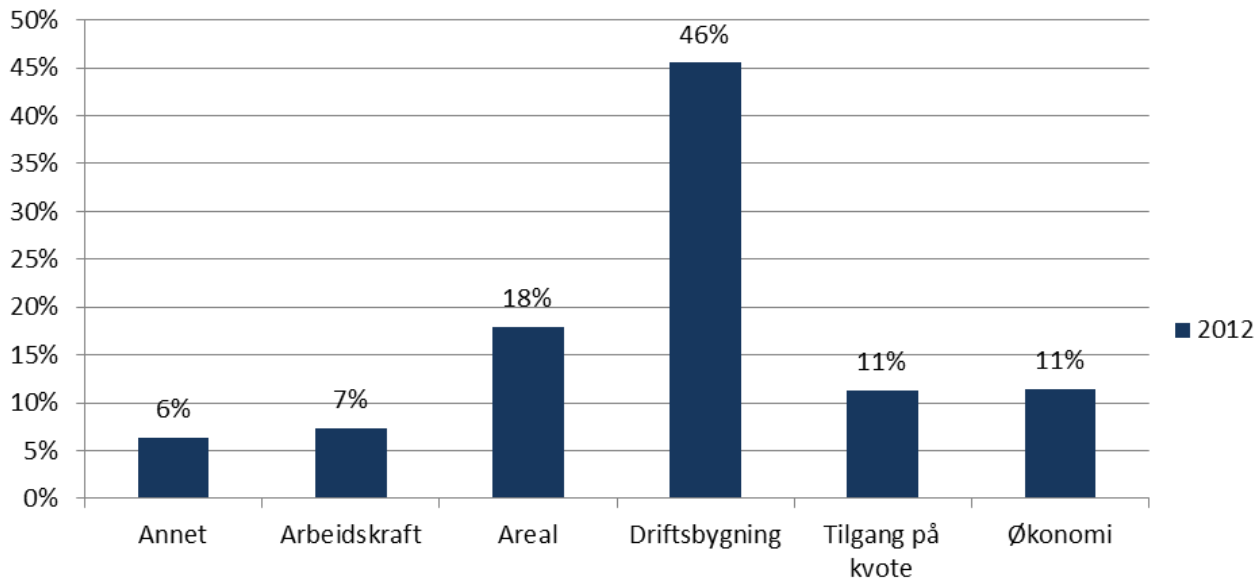
Fylke	Akkurat nå			Hittil i avtaleinngåelses- perioden 2015		Avtaleinngåelses- perioden 2014	
	Salgs- ønsker	Kjøps- ønsker	Pris- antydning	Antall liter solgt	Gjennom- snittspris	Antall liter solgt	Gjennom- snittspris
Aust-Agder	0	30 000	4,00	0		0	
Buskerud	0	100 000	3,50	0		0	
Finnmark	0	85 000	3,50	0		0	
Hedmark	0	620 000	6,10	0		0	
Hordaland	39 533	90 000	3,50	0		0	
Møre og Romsdal	105 640	549 000	4,20	0		335 404	4,13
Nord-Trøndelag	0	599 763	6,20	0		60 237	6,00
Nordland	76 875	275 000	6,20	0		23 844	6,00
Oppland	0	1 820 000	6,40	0		101 424	6,63
Oslo og Akershus	0	400 000	3,00	0		0	
Rogaland	0	25 000	6,90	0		0	
Sogn og Fjordane	73 094	292 000	6,25	0		197 514	5,75
Sør-Trøndelag	131 716	200 000	3,65	0		80 000	3,50
Telemark	0	100 000	3,00	0		0	
Troms	0	0	-	0		30 000	3,50
Vest-Agder	0	481 564	5,90	0		0	
Vestfold	0	175 000	4,00	0		0	
Østfold	0	370 000	6,00	0		0	

År	Utleie 2013		Solgt 2013		Utleie 2014			Solgt i 2014			
Fylke/region	Utleie mengde	Snittpris	Solgt mengde	Snittpris	Ledige kvoter	Utleie mengde	Snittpris	Selgere	Høyeste bud	Solgt mengde	Snittpris
FINNMARK								1	4,80		
TROMS					3			1			
NORDLAND	35 000	0,50	124 058	6,00				2	3,70	148 939	5,40
NORD-TRØNDELAG	799 113	0,51	521 177	4,40		203 531	0,65		6,50	365 175	6,55
SØR-TRØNDELAG	74 237	0,25	266 736	3,45		506 988	0,33		3,50	720 977	3,50
HEDMARK	30 600	0,55	45 000	6,30		10 211	0,55		6,50	50 650	6,00
OPPLAND	91 825	0,50	164 998	5,00		152 469	0,63		6,50	89 821	6,65
MØRE OG ROMSDAL	221 752	0,33	137 160	3,45		193 090	0,36	1	4,00		
SOGN OG FJORDANE	50 175	0,30	21 020	4,10					6,00	239 232	5,85
HORDALAND					3			2	3,00	85 076	2,65
BUSKERUD								2	3,60		
TELEMARK					1				4,00		
AUST-AGDER											
VEST-ADGER									5,90		
ROGALAND			33 071	4,00		32 971	0,60		6,00	68 672	5,00
VESTFOLD									5,00		
ØSTFOLD									5,50		
OSLO/AKERSHUS									4,00	99 970	4,00
SUM HELE LANDET	1 302 702	0,42	1 313 220	4,66		1 099 260	0,52			1 858 514	5,07

Begrensende faktorer

Hva er den mest begrensende faktoren for å øke din produksjon? (en valgmulighet).

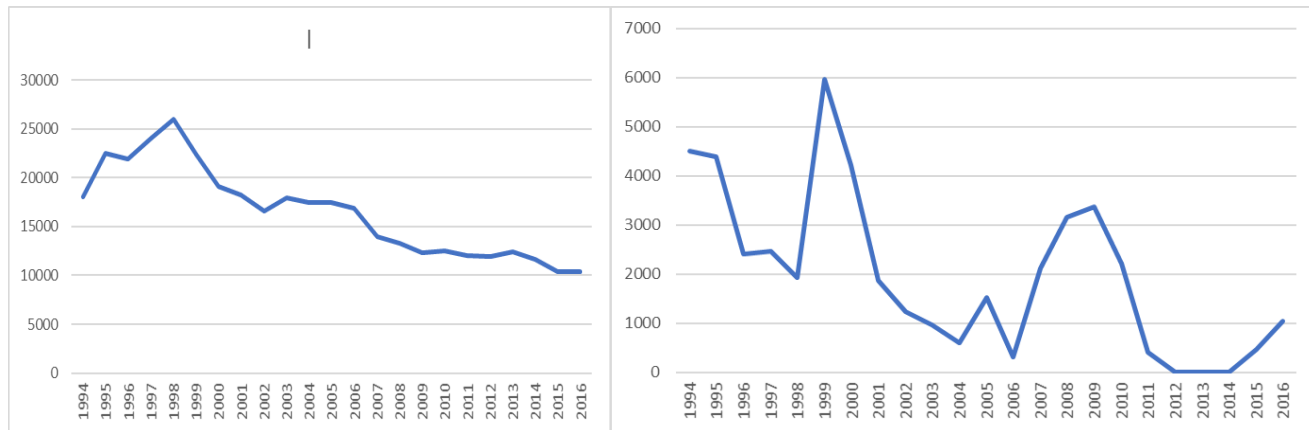
2012

Volum

Eksport av ost og smør fra Norge

Tilpassing av norsk melkeproduksjon etter 1994

Tilpassing gjennom

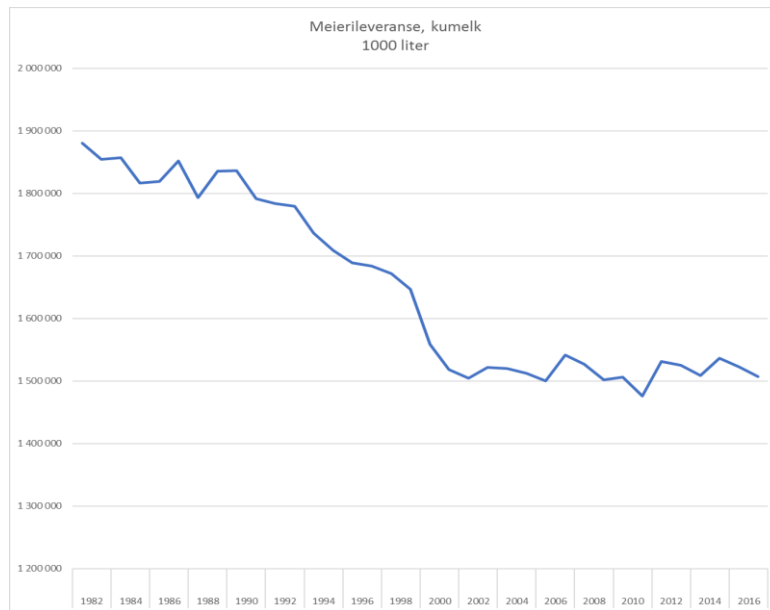
-Etableringsstopp i melkeproduksjon

-Ingen utdeling av kvote

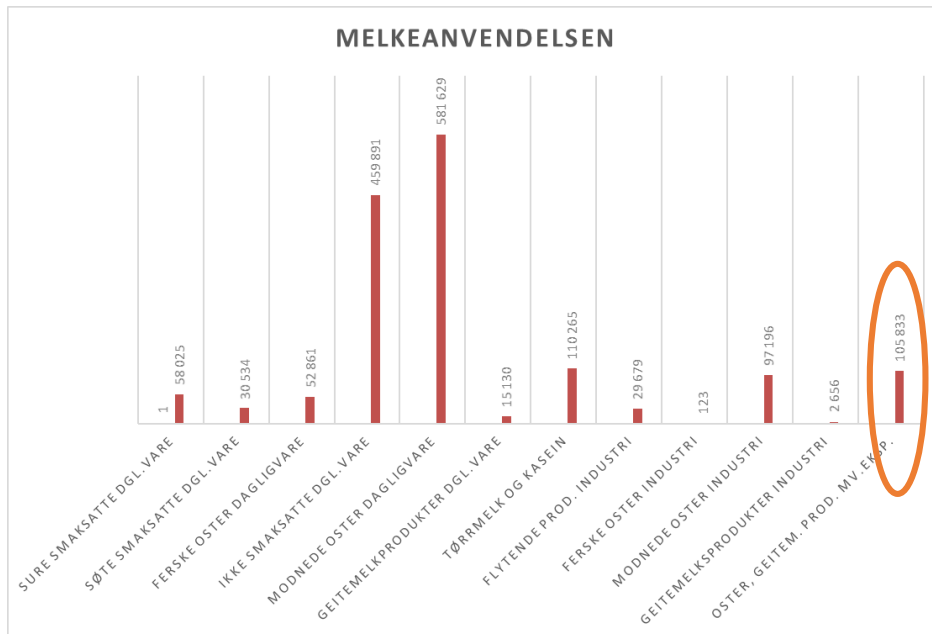
-Avkorting av kvoter

-Statlig oppkjøpsordning

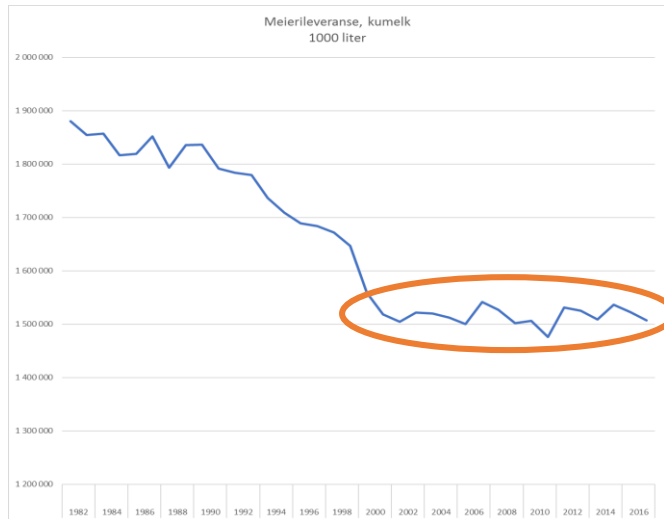
-Lav lønnsomhet i kjøtt og melk

Hvor mye betyr Jarlsbergeksporten

Stille på overflaten....

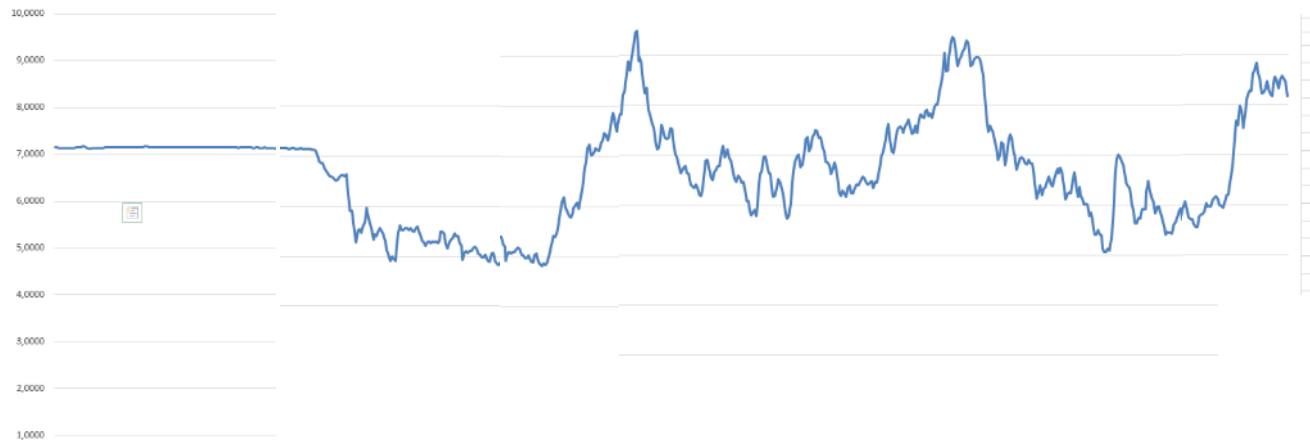

	2017	2010	
Sure smaksatte dgl.vare	58 025	52 581	5 444
Søte smaksatte dgl.vare	30 534	25 149	5 385
Ferske oster dagligvare	52 861	21 562	31 299
Ikke smaksatte dgl.vare	459 891	483 208	-23 317
Modnede oster dagligvare	581 629	513 414	68 215
Geitemelkprodukter dgl.vare	15 130	13 300	1 830
Tørrmelk og kasein	110 265	130 430	-20 165
Flytende prod. industri	29 679	50 016	-20 337
Ferske oster industri	123	500	-377
Modnede oster industri	97 196	122 908	-25 712
Geitemelksprodukter industri	2 656	6 021	-3 365
Oster, geitem. prod. mv.eksp.	105 833	130 611	-24 778
Sum	1 545 839	1 551 710	

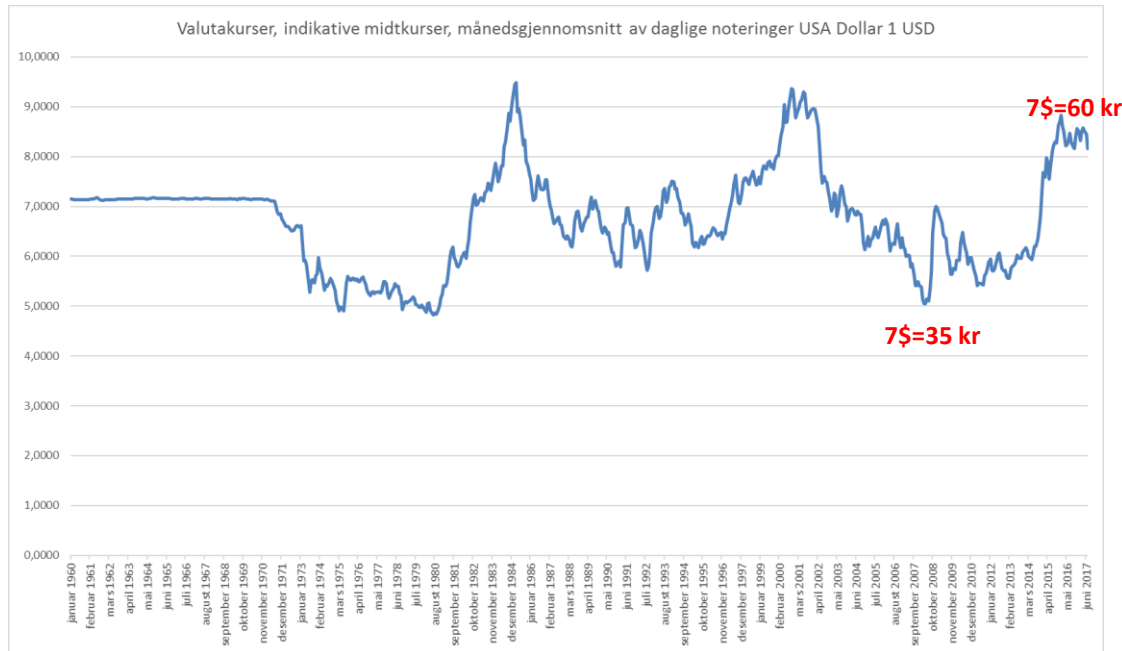
Endringer i melkeanvendelse 2010-2017

	2017	2010	
Sure smaksatte dgl.vare	58 025	52 581	5 444
Søte smaksatte dgl.vare	30 534	25 149	5 385
Ferske oster dagligvare	52 861	21 562	31 299
Ikke smaksatte dgl.vare	459 891	483 208	-23 317
Modnede oster dagligvare	581 629	513 414	68 215
Geitemelkprodukter dgl.vare	15 130	13 300	1 830
Tørrmelk og kasein	110 265	130 430	-20 165
Flytende prod. industri	29 679	50 016	-20 337
Ferske oster industri	123	500	-377
Modnede oster industri	97 196	122 908	-25 712
Geitemelksprodukter industri	2 656	6 021	-3 365
Oster, geitem. prod. mv.eksp.	105 833	130 611	-24 778
Sum	1 545 839	1 551 710	

Hva kan vi vite om framtida?

Usikkerhet

Melkepris

Det er lett å øke melkeprisen på kort sikt

- Slutte å investere
- Slutte å bruke midler på markedsføring
- Slutte med forskning og utvikling
- Kutte ut eksport og osteproduksjon
- Kutte ut alle småprodukter og nisjer med lav inntjening
- Selge ut virksomhet og bruke gevinsten til å styrke melkepris på kort sikt

Hva er Norges konkurranseulempe ?

Avlingsnivå

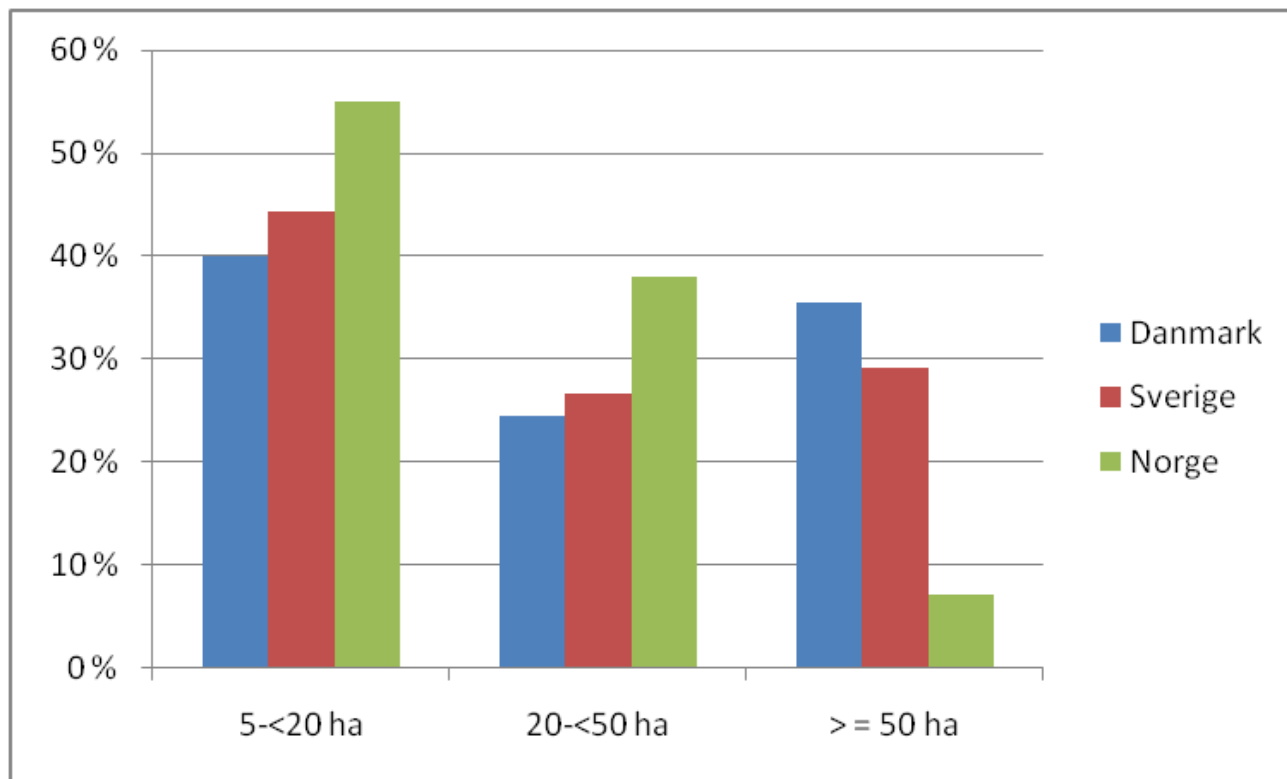
Yield (Hg/Ha)

year

country		item	2008	
	Norway	Wheat	48548	Fc
	Russian Federation	Wheat	24458	Fc
	Sweden	Wheat	61087	Fc
	United States of America	Wheat	30174	Fc

Fc = Calculated data

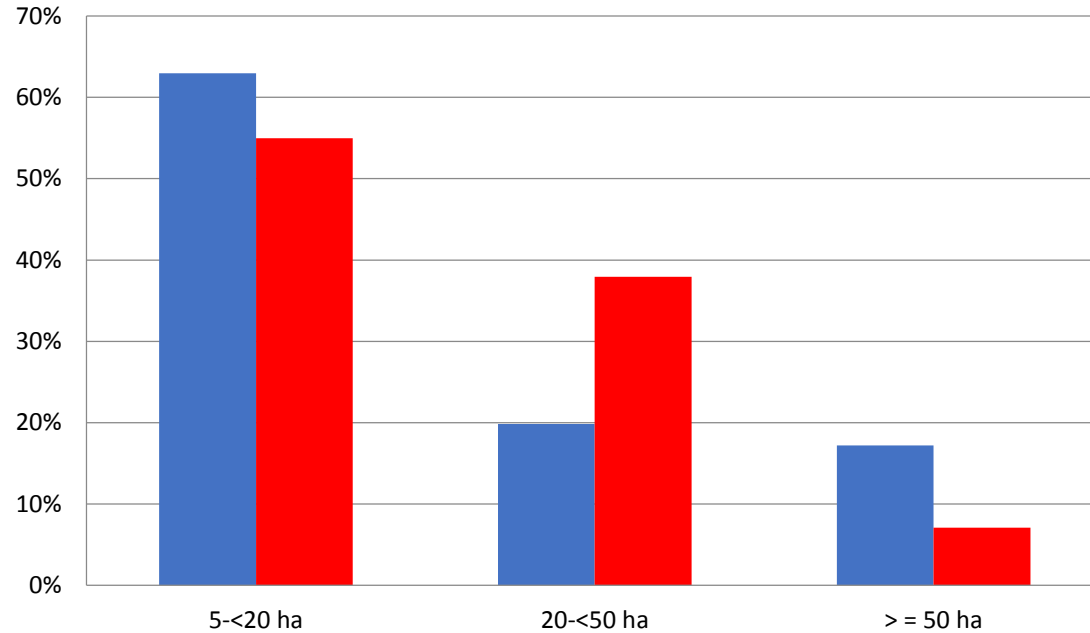
FAOSTAT | © FAO Statistics Division 2010 | 28 September 2010

Bruksstørrelse EU-Norge

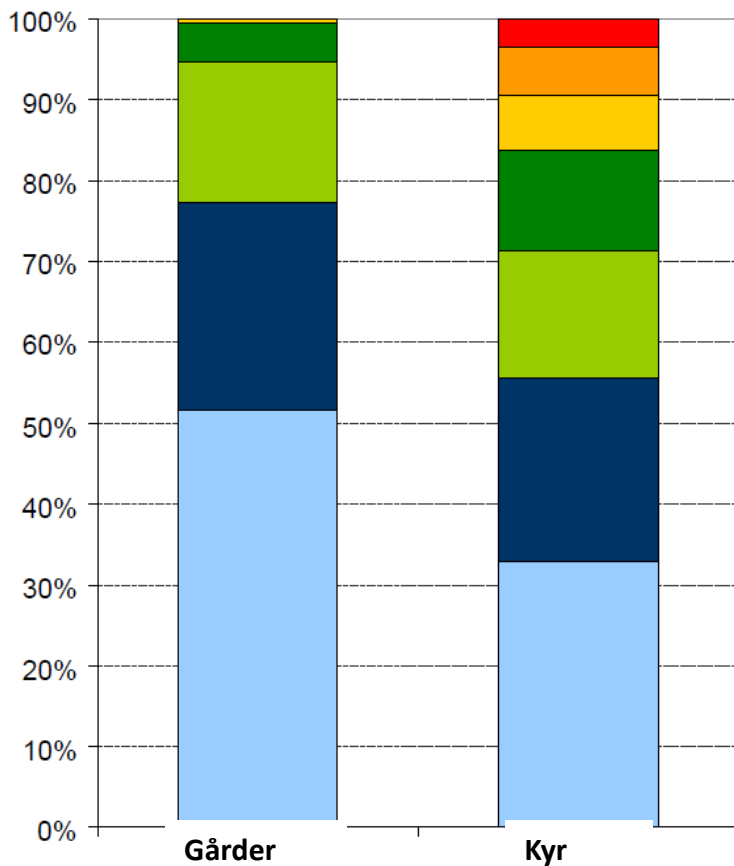

Bruksstørrelse

Verden — % vis fordeling på ulike gårdstørrelser

Antall
kyr \ gård

Size classes
(cows/farm):

- > 1000
- >300 - 1000
- >100 - 300
- >30 - 100
- >10 - 30
- >2 - 10
- 1 - 2

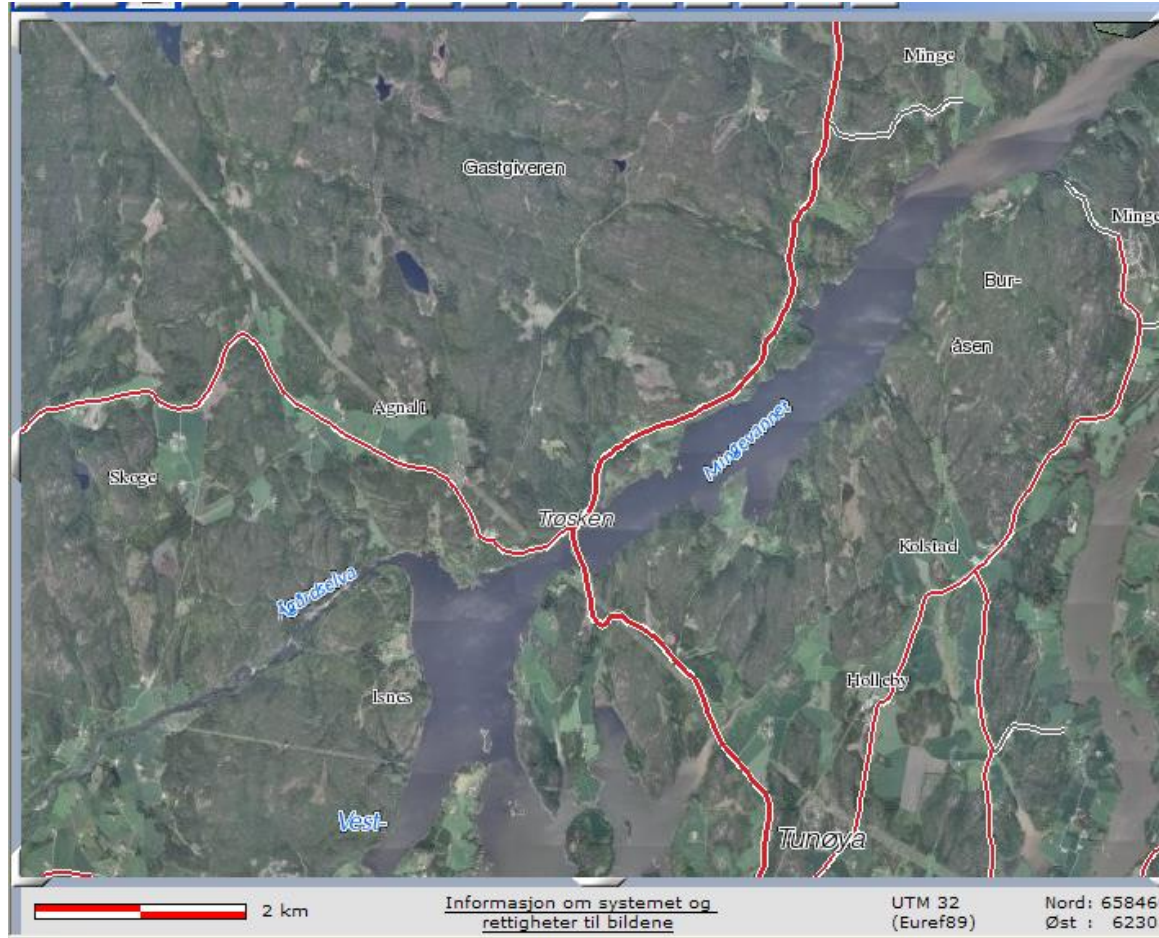
Gårder Kyr

0.3%	16%	Business farms
22%	28%	Family farms
78%	56%	Household farms

Verden → 329000 gårder >100 kyr

Explanation: 7 IFCN standard classes (1-2; >2-10; >10-30; >30-100; >100-300; >300-1000; >1000). Equal classes for all countries. Distribution of farms and cow numbers to it; analysis based on 78 countries

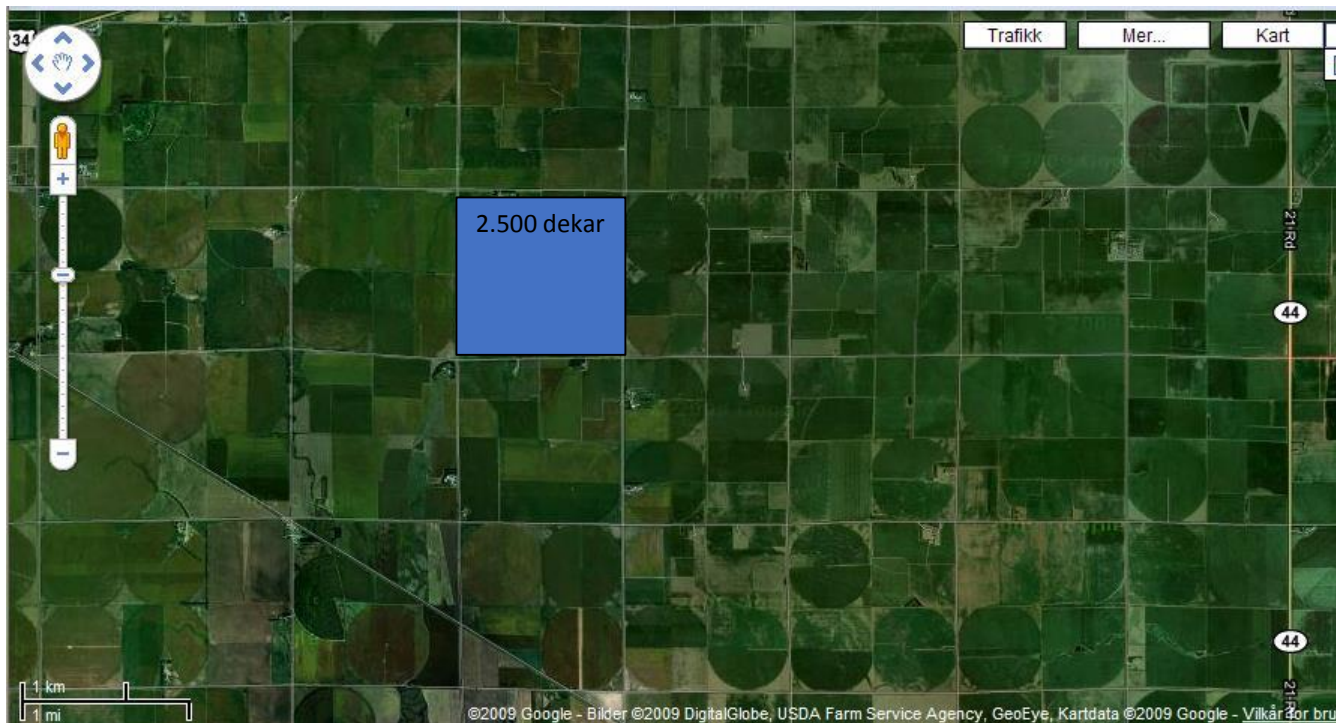
90.000 dekar i Østfold

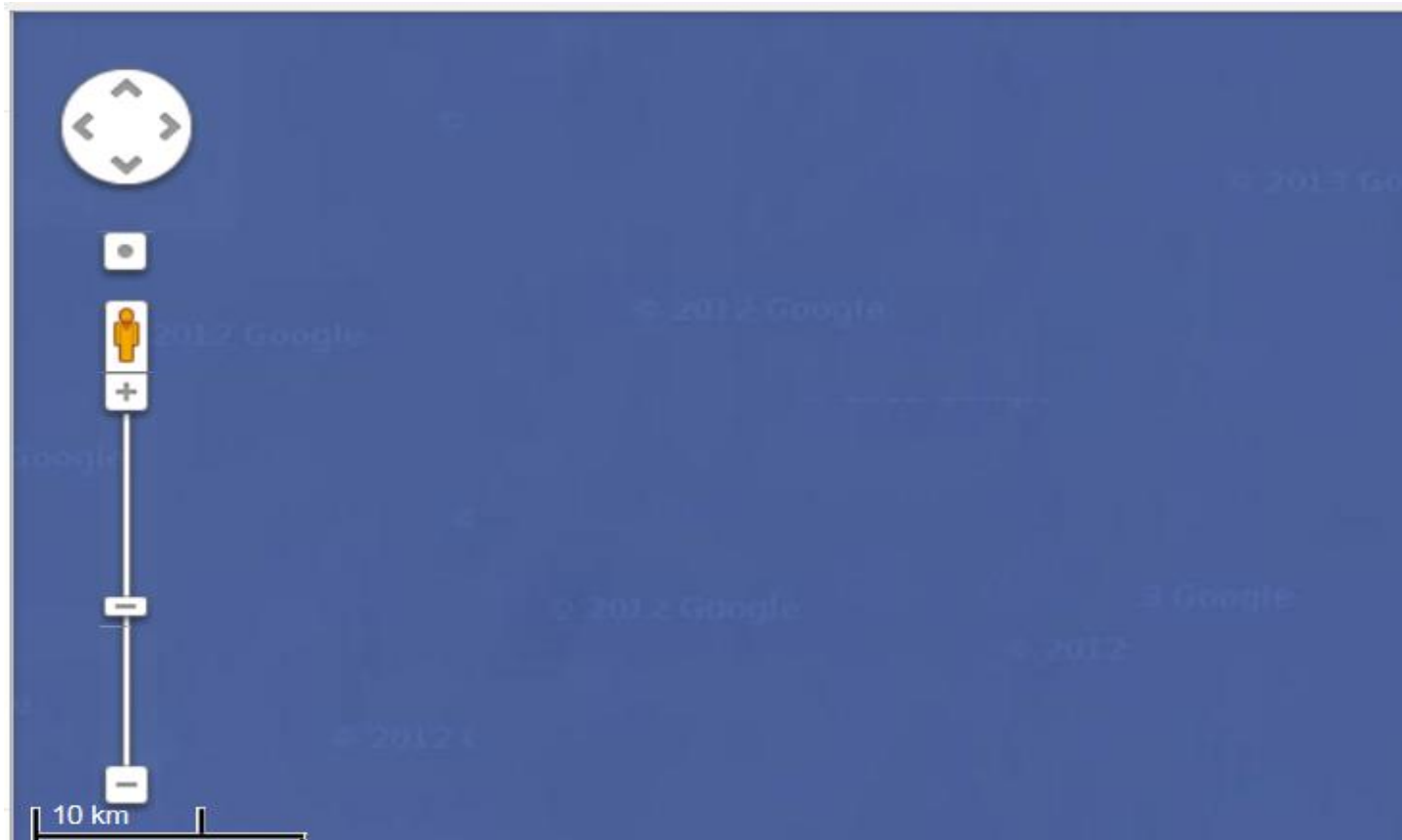
Jylland Danmark

Nebraskar USA

5 millioner dekar i Nordsjøen

An aerial photograph showing a massive agricultural operation in a vast, flat, brown field. A long, winding line of green combine harvesters is visible, moving across the field. The line starts from the bottom left and curves towards the top right. In the upper right corner, there is a smaller, more compact group of similar machinery. The field is divided into sections by the path of the harvesters, showing a light-colored, possibly harvested or tilled area contrasting with the darker brown soil.

Grenser for hvor effektive vi kan bli i Norge

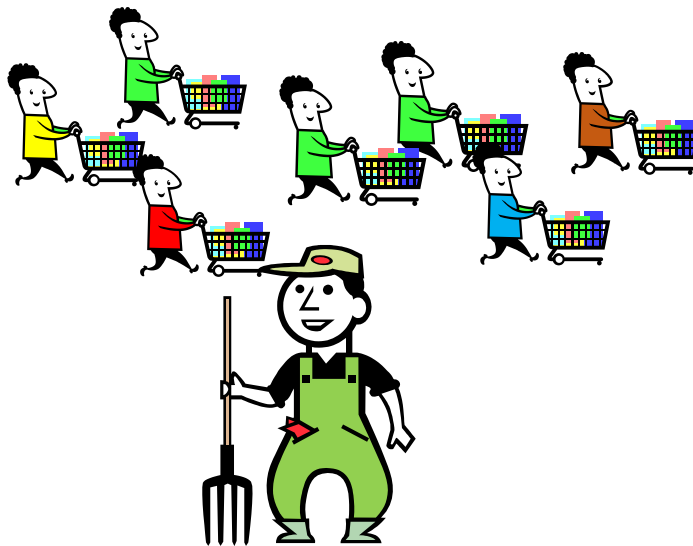
Har vi råd til et eget landbruk ?

1939

2,9 mill innbyggere

424.000 sysselsatte i jordbruket

7 innbyggere pr sysselsatt i jordbruket

2009

4,8 mill innbyggere

54.000 sysselsatte i jordbruket

89 innbyggere pr sysselsatt i jordbruket

Samvirke- Felles opptred

Sikrer pris til alle

Likebehandling

Balanserer markedet – for bonden og øvrig industri

Felles opptreden gir lave kostnader

Jobber for rammevilkår for hele næringa

Utvikler kvalitet og framtidig melkekonsum

Oppblåst melkepr

Det er på tide å evaluere melke- reguleringene i full åpenhet.

Meninger

Lars Tretteteig administrerende direktør, Synnøve Fjellnes AS
Oppdatert 05. jun. 2012 09:25

f Del t Twitter t E-post R Lagre artikkelen i lese

I Aftenposten 29. mai forsøker Tine kommunikasjonssjef Lars Tretteteig distansere seg fra monopolistbegrepet. Formelt sett ble melkeimonoopolet i 1994, men Tine er likevel i en monopolnignende posisjon. Det er om at Tine er en dominerende aktør i norske melkeimarkedet. Både på i smør har de langt over 50 prosent andelen. Smørprisen viste at Tine er så engklende at det n

Elkemelk tillegg	31 øre (1 øre mer enn Tine)
Tilskudd rådgivning	1,94 øre. Betales etterskuddsvis ved årets slutt
Tillegg egen husdyrkontroll	7 øre. Gjelder for egenregistrator i husdyrkontrollen og husdyrregisteret

Tilskuddet reguleres i henhold til konsumprisindeksen

DIVERSETREKK	
Grunnpakke 1	250 kr pr mnd. Gjelder alle som mottar 7 øringen. For medlemskap i husdyrkontroll må en betale 100,- pr årsku og 15,- pr kuopruve.
Grunnpakke 2	125 kr pr mnd. Gjelder øvrige produsenter

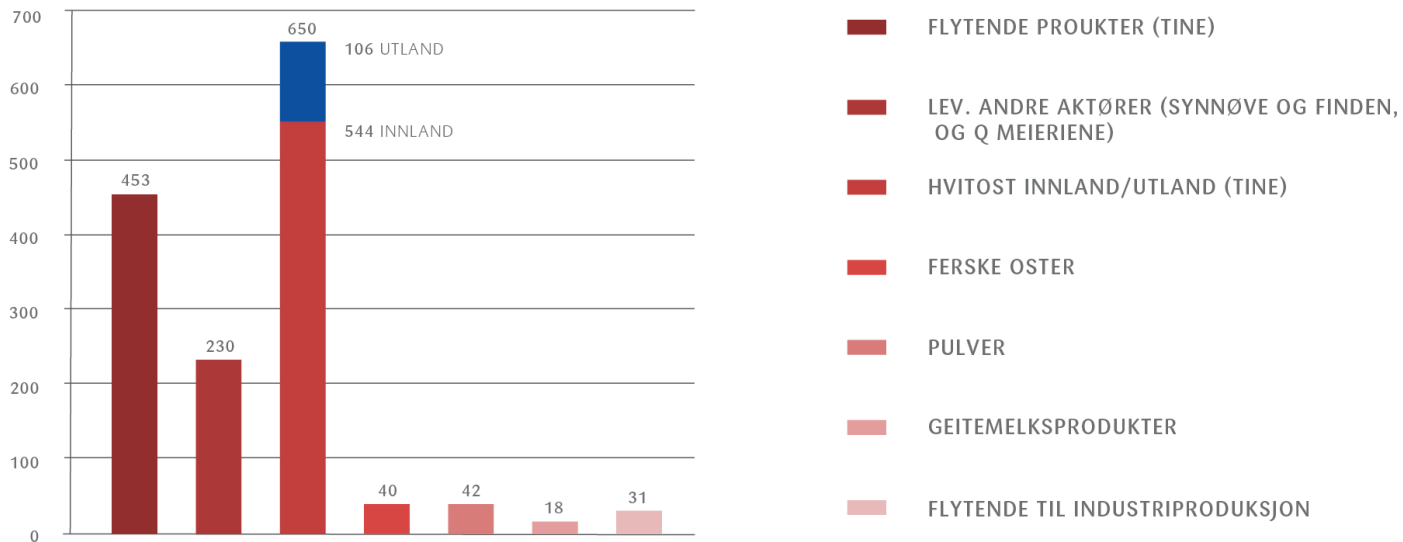
Q-Meieriene AS følger Tine sine prisendringer og etterskuddsbetaling.

ØVRIGE PRISER

PRISER PÅ EKSTRAPRØVER OG TJENESTER		
Leverandørprøver og husdyrkontrollprøver innenfor avtalen i melketilknyting er inkludert i prisen.	Bakterier	50 kr pr prøve
	Kjemisk	15 kr pr prøve
	Sporeprøve	100 kr pr prøve

HVA BRUKES **MELKEN** TIL?

2016

TAKK FRA **TINE**